

Sygn. akt X Ga 53/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 8 lipca 2016 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach, X Wydział Gospodarczy

w składzie

o.o.1.Przewodniczący Sędzia SO Iwona Wańczura

Protokolant Grzegorz Kaczmarczyk

po rozpoznaniu w dniu 8 lipca 2016r. w Gliwicach

na rozprawie

sprawy z powództwa S. P.–(...) R.

przeciwko (...) Spółce z ograniczoną odpowiedzialnością w G.

o zapłatę – w postępowaniu uproszczonym

na skutek apelacji wniesionej przez powoda

od wyroku Sądu Rejonowego w Rybniku

z dnia 13 października 2015r.

sygn. akt VI C 254/14

1. zmienia zaskarżony wyrok w ten sposób, że zasądza od pozwanej na rzecz powoda kwotę 2.945 (dwa tysiące dziewięćset czterdzieści pięć) złotych z ustawowymi odsetkami od 1 lutego 2013r. do 31 grudnia 2015r., a odsetkami ustawowymi za opóźnienie od 1 stycznia 2016r. oraz koszty procesu w kwocie 617 (sześćset siedemnaście) złotych;
2. zasądza od pozwanej na rzecz powoda kwotę 300 (trzysta) złotych tytułem zwrotu kosztów w postępowaniu odwoławczym;
3. nakazuje pobrać od pozwanej na rzecz Skarbu Państwa (Sądu Rejonowego w Rybniku) kwotę 200 (dwieście) złotych tytułem opłaty od pozwu i apelacji, od uiszczenia których powód był zwolniony.

SSO Iwona Wańczura

Sygn. akt X Ga 53/16

UZASADNIENIE

Zaskarżonym wyrokiem z dnia 13 października 2015 roku Sąd Rejonowy w Rybniku oddalił powództwo o zapłatę S. P. (...) R. przeciwko (...) sp. z o.o. w G. oraz zasądził od powoda na rzecz pozwanej kwotę 617 zł (sześćset siedemnaście złotych) tytułem zwrotu kosztów postępowania.

Sąd Rejonowy ustalił, że w dniu 19 czerwca 2012 r. powód jako sprzedający zawarł z pozwaną jako kupującym umowę na zakup surowca drzewnego w okresie od 1 lipca 2012 r. do 31 grudnia 2012 r. W § 3 umowy strony postanowiły że w przypadku opóźnień

w realizacji sprzedaży lub odbioru surowca drzewnego wg ustalonych harmonogramów strona niewywiązująca się z umowy zapłaci karę umowną, naliczoną po zakończeniu realizacji umowy w wysokości 5% wartości nieodebranego lub nieprzygotowanego surowca wg cen z załącznika nr 1. W § 11 strony postanowiły, że nie ponoszą odpowiedzialności za niewykonanie umowy w całości lub w części, „spowodowane siłą wyższą, za którą uważa się wydarzenia, które w chwili podpisania umowy nie mogły być przez strony przewidziane

i zostały spowodowane przez okoliczności od nich niezależne, a w szczególności - wojna, pożar, powódź, inne naturalne klęski, ogólne obowiązujące akty władz publicznych, strajki itp.”. W dniu 9 listopada 2012 r. w Dzienniku Ustaw ogłoszono Rozporządzenie Ministra Gospodarki z dnia 18 października 2012 r. w sprawie szczegółowego zakresu obowiązków uzyskania i przedstawienia do umorzenia świadectw pochodzenia, uiszczenia opłaty zastępczej, zakupu energii elektrycznej i ciepła wytworzonych w odnawialnych źródłach energii oraz obowiązku potwierdzania danych dotyczących ilości energii elektrycznej wytworzonej w odnawialnym źródle energii Rozporządzenie weszło w życie z dniem

31 grudnia 2012 r. Zgodnie z § 6 ust. 7 rozporządzenia w przypadku jednostki wytwórczej

w której są spalane biomasa lub biomasa i paliwo pomocnicze, należącej do przedsiębiorstwa energetycznego obowiązującego do realizacji obowiązków, do energii ze źródeł odnawialnych nie zalicza się energii elektrycznej lub ciepła wytworzonego z drewna pełnowartościowego. Przed wydaniem w/w rozporządzenia elektrownie, z którymi współpracowała pozwana znacząco ograniczyły zakupy drewna na potrzeby spalania, a po ogłoszeniu rozporządzenia zaprzestały kupować drewno. Skutkiem powyższego było całkowite zapełnienie magazynów pozwanej drewnem. Powód na wniosek pozwanej zgodził się wydłużyć termin odbioru do stycznia 2013 r. Pozwana do dnia 3 stycznia 2013 r. nie zrealizowała w całości ani w części przedmiotu umowy, tj. nie odebrała od powoda 200 m³ drewna sortymentu S2A oraz 300 m³ drewna sortymentu (...). W dniu 3 stycznia 2013 r. powód wystawił notę księgową nr (...) za nieodebrany surowiec z umowy nr (...) na kwotę 2.945 zł, której pozwana nie uiściła.

Sąd Rejonowy wskazał, że pozwana dowiodła, że nie dotrzymała warunków zawartej z powodem umowy nie poprzez zawinienie, a wskutek okoliczności od niej niezależnych. Działania władcze organów państwa mogą być zakwalifikowane jako siła wyższa, gdy są czynami nadzwyczajnymi o zewnętrznym charakterze, tj. pozostają w zasadzie poza sferą wpływu zainteresowanego podmiotu i uniemożliwiają mu przeciwstawienie się takiemu postępowaniu i taki charakter miało - rozporządzenie Ministra Gospodarki z dnia

18 października 2012 r. Jego uchwalenie nastąpiło już w październiku 2012 r., a ponadto prace legislacyjne były prowadzone wcześniej i już sam ten fakt powodował eliminację pełnowartościowego drewna jako surowca energetycznego (tzw. biomasy), a w konsekwencji całkowite zapełnienie się magazynów pozwanej i obiektywną niemożliwość odbioru dalszych partii drewna od powoda, w tym drewna objętego umową nr (...). Wobec czego Sąd Rejonowy na podstawie art. 483 § 1 k.c. i art. 484 § 1 k.c. a contrario w zw. z art. 472 k.c. oddalił powództwo.

Strona powodowa wywiodła apelację od przedmiotowego wyroku, zaskarżając go

w całości i wniosła o jego zmianę i zasądzenie od pozwanej na rzecz powoda kwoty 2 945,00 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 1 lutego 2013 roku i rozstrzygnięcie o kosztach postępowania w obu instancjach, w tym o zasądzenie od pozwanej na rzecz powoda kosztów zastępstwa procesowego, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi Rejonowemu w Rybniku do ponownego rozpoznania i orzeczenia o kosztach postępowania.

W uzasadnieniu skarżący wskazał, że rozporządzenie Ministra Gospodarki weszło

w życie w ostatnim dniu obowiązywania umowy i od tego dnia miał on charakter ogólnego obowiązującego aktu władzy publicznej. Pozwana nie wykazała, że nieodebranie zakupionego drewna nastąpiło na skutek zaistnienia okoliczności od niej niezależnych, jakim nie jest wydany akt prawny, tym bardziej, że strony wskazały, iż za wystąpienie takiej okoliczności uznają tylko „obowiązanie” aktu władzy publicznej. Możliwość zmiany obowiązujących przepisów prawa wchodzi w zakres ryzyka obciążającego przedsiębiorcę, pozwana miała wiedzę o nadchodzącej zmianie obowiązujących przepisów od początku 2012 roku, co wynika z zeznań dyrektora zarządu pozwanej, zatem miała wiele miesięcy znaleźć innego odbiorcę drewna oraz mogła nie zawierać w tych okolicznościach umowy z powodem. Natomiast na zapełnienie magazynów pozwanej miała wpływ reorganizacja transportu pozwanej.

Strona pozwana w odpowiedzi na apelację wniosła o jej oddalenie oraz o zasądzenie na rzecz pozwanej kosztów postępowania przed Sądem II instancji według norm przepisanych.

W uzasadnieniu pozwana wskazała na ogrom strat poniesionych w związku z wykonaniem umowy w związku ze spadkiem obrotów z głównymi odbiorcami, których przyczyny bezpośrednio leżą w fakcie wprowadzenia przez ustawodawcę nowych przepisów. Chwila ogłoszenia nowych przepisów, a nie moment obowiązywania rzutowały na wartości zamówień pozwanej, gdyż od tej chwili elektronicznie przestały zamawiać drewno u pozwanej. Powód nie podjął próby wykazania, jakich dowodów Sąd I instancji nie ocenił, jakie fakty miał pominąć i jaki wpływ pominięcie faktów i dowodów miało na treść orzeczenia.

W istocie doszło do uchylenia się od odpowiedzialności kontraktowej ze względu na przesłankę ogólnie obowiązującego aktu prawnego.

Sąd Okręgowy zważył co następuje:

Apelację należało uznać za uzasadnioną.

Apelację w postępowaniu uproszczonym zgodnie z art. 505¹⁰ § 1 k.p.c. sąd rozpoznaje w składzie jednego sędziego, a zgodnie z § 2 tego przepisu sąd może rozpoznać apelację na posiedzeniu niejawnym, chyba że strona w apelacji lub w odpowiedzi na apelację zażądała przeprowadzenia rozprawy.

Zgodnie z art. 505¹³ § 2 k.p.c. jeżeli sąd drugiej instancji nie przeprowadził postępowania dowodowego, uzasadnienie wyroku powinno zawierać jedynie wyjaśnienie podstawy prawnej wyroku z przytoczeniem przepisów prawa.

Zarzuty podniesione w apelacji są zasadne.

Między stronami okolicznością sporną było, czy doszło zaistnienia okoliczności spowodowanej siłą wyższą uniemożliwiającej wykonania umowy.

Należy przyznać rację stronie powodowej, że Sąd Rejonowy niezasadnie przyjął, iż pozwany miał prawo uwolnić się od odpowiedzialności kontraktowej z powodu zaistnienia przewidzianej w §11 umowy okoliczności niezależnych od stron w postaci „ogólnego obowiązującego aktu władzy publicznej” jaki miało stanowić rozporządzenie Ministra Gospodarki z dnia 18 października 2012r. w sprawie szczegółowego zakresu obowiązków uzyskania i przedstawienia do umorzenia świadectw pochodzenia, uiszczenia opłaty zastępczej, zakupu energii elektrycznej i ciepła wytworzonych w odnawialnych źródłach energii oraz obowiązku potwierdzania danych dotyczących ilości energii elektrycznej wytworzonej w odnawialnym źródle energii.

Zgodnie z §6 pkt. 7 w/w rozporządzenia w przypadku jednostki wytwórczej, w której są spalane biomasa lub biomasa i paliwo pomocnicze, należącej do przedsiębiorstwa energetycznego obowiązującego do realizacji obowiązków, o których mowa w ust. 2-6, do energii ze źródeł odnawialnych nie zalicza się energii elektrycznej lub ciepła wytworzonego z drewna pełnowartościowego.

O ile należy się zgodzić, że ogłoszenie, a w konsekwencji wejście w życie rozporządzenia Ministra Gospodarki z 18 października 2012 roku wpłynęło na realizację przez pozwanego przedmiotowej umowy, to należy podzielić zarzut apelacji, w którym skarżący wskazał, że przedmiotowe rozporządzenie nie stanowi okoliczności zwalniającej pozwanego z naprawienia szkody będącej następstwem nienależytego wykonania umowy.

Należy wskazać, że umowa zawarta między stronami nie uzależniała jej wykonania od dalszej sprzedaży drewna zakupionego przez pozwanego na rzecz innych podmiotów. Rozporządzenie z 18 października 2012 roku nie dotyczyło bezpośrednio umowy zawartej między stronami, spowodowało ono utrudnienie w realizacji umowy przez pozwanego, przy czym nie uniemożliwiło tego. Brak zamówień ze strony elektrowni doprowadził do zapełnienia się magazynów pozwanego, przy czym należy wskazać, że jako profesjonalny przedsiębiorca powinien mieć on na uwadze taką możliwość i poszukiwać innych miejsc przechowywania drewna.

Przedmiotowe rozporządzenie nie dotyczyło zakazu obrotu materiałem będącym przedmiotem umowy, w związku z czym nie można podzielić stanowiska Sądu I instancji, że doszło do zwolnienia z odpowiedzialności kontraktowej ze strony pozwanego.

Pozwany jako profesjonalny przedsiębiorca powinien liczyć się z możliwością zmiany na rynku odbiorców drewna i poszukiwać nowych odbiorców materiału, co pozwoliłoby mu na zwolnienie miejsca w magazynach. Ostatecznie jak wynika z zeznań dyrektora zarządu pozwanego A. K. na początku 2013 roku pozwany znalazł nowych odbiorców.

Pozwała to na stwierdzenie, że rozporządzenie z 18 października 2012 roku z całą pewnością było okolicznością niezależną od woli stron, przy czym nie uniemożliwiło pozwanemu trwałemu wykonania umowy zawartej z powodem i w związku z tym na podstawie art. 483 i 484§1 kc pozwany był zobowiązany do zapłaty kary umownej.

Mając to na uwadze, na podstawie art. 386 § 1 kpc Sąd Okręgowy zmienił zaskarżony wyrok w ten sposób, że uwzględnił powództwo w całości. O odsetkach Sąd Okręgowy orzekł na zasadzie art. 481 kc mając na uwadze zmianę brzmienia treści przepisu.

Rozstrzygnięcie o kosztach procesu przed Sądem I instancji oparte zostało o art. 98 § 1 i 3 kpc oraz § 2 ust. 1 i 2 i § 6 pkt 3 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu na co złożyło się wynagrodzenie pełnomocnika w wysokości 600 zł oraz opłata skarbową od pełnomocnictwa w kwocie 17 zł.

O kosztach postępowania apelacyjnego orzeczono na podstawie art. 98 kpc oraz § 2 ust. 1 i 2 i § 6 pkt 3 w zw. z § 13 ust. 1 pkt 1 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych na co złożyło się wynagrodzenie pełnomocnika w kwocie 300 zł.

Na zasadzie art. 83 i art. 113 ust. 1 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych z dnia 28 lipca 2005r. (tekst jednolity z dnia 27 kwietnia 2010r. Dz. U. Nr 90, poz. 594 z późniejszymi zmianami) należało pobrać od pozwanego 200 zł tytułem opłaty od pozwu i apelacji, od której powód zgodnie z art. 94 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych był zwolniony.

SSO Iwona Wańczura